AMIGOE DI CURAÇAO

WEEKBLAD VOOR DE CURAÇAOSCHE EILANDEN

Dit Blad verschijnt elken Zaterdag.
Abonnementsprijs voor Curaçao, Bonaire, Aruba en de Bovenwindsche eilanden per drie maanden fl. 2,— met vooruitbetaling.
Voor het Buitenland per jaar fl. 10,—
Afzonderlijke nummers fl. 0.15.
Prijs der Advertentiën van 1— 7 regels f0,50, voor elken regel meer 7½ cts.

BUREAUX VAN DIT BLAD

REDACTIE: Waterkant, Otrabanda, No. 223

ADMINISTRATIE: Plein Concordia, No. 129, Pietermaai

Es Courant aki ta sali toer dia Sabra.
Su prijs di abonnement ta fl. 2,— pa tres luna, pagá padilanti.
Pa lugarnan foi Curaçao, Bonaire, Aruba, St. Martin (P. H.), St. Eustatius i Saba fl. 10,— pa anja.
Un numero sol fl. 0.15.
Anuncio di 1 te 7 regel f0,50, cada regel mas 7½ cts.

Curaçao, 17 April.

Paschen.

Het is Paschen, de Verrijzenis des Heeren!

Droefheid en lijden zijn voorbij.

Het graf, ons aller graf, het einde van alle hoop, is ontsloten. Heldere dag heeft den duisteren nacht verjaagd. Schitterend licht, volle levenskracht overstroomt de wereld, want de hof bij de grafspelonk is het nieuwe Paradijs geworden, waar de Verlosser als Overwinnaar van hel, zonde en dood de gaven der Onsterfelijkheid biedt aan de verloste menschheid.

Wij allen zijn in Christus opgestaan; wij allen hebben in Hem gezegepraald.

Ja, voor den Christen is er geen eigenlijke dood, geen eigenlijke rouw meer: triomfeerend mag hij het uitzingen: „Christus, mijne hoop, is verrezen. Wij weten, dat Christus waarlijk is verrezen."

Daarom is Paschen het eerste en voornaamste feest der Christenheid.

Daarom heerscht er groote vreugde in de Kerk.

Met het EXULTET van den Paasch-Zaterdag is de eerste toon van den Paaschjubel over de wereld uitgebroken, en van nu af sterft het Alleluja niet meer op de lippen der Kerk.

Alleluja klinkt het bij al haar geloden en gezangen. De geheim[illegible]nige jubelkreet is dat Alleluja, der eeuwige vreugde weerklank, van den hemel naar de aarde overgebracht.

Want ook in den hemel is hooge blijdschap.

De aarde is niet langer een verlaten treuroord voor bannelingen en verworpenen. Bij dichte scharen naderen de engelen in feestgewaad, in witte, schitterglansende kleederen. Hemel en aarde zijn immers verzoend in den Dood en de Opstanding des Heeren.

En juist het graf, de ingang tot den dood, is de heerlijk schoone poort geworden, waaruit de blanke rijen der hemelsche geesten, boden van vrede en blijdschap, voortreden, schoon, liefelijk en vredebrengend gelijk het gouden uchtendlicht.

Zoo is nu het graf de doorgang tot eeuwigen vrede, in waarheid *hemel*-poort.

„In Uw Verrijzenis, o Christus, verheugen zich hemel en aarde."

***

Paschen, het feest van vrede."

Het „vrede den menschen van goeden wil," door de Engelen boven Bethlehem's velden aangeheven, wordt door den Menschgewordenen God herhaald in Zijn zegegroet: „Vrede zij u."

Ontmoedigd en treurend zaten de getrouwen des Heeren ter neder, toen de Meester in het graf rustte. Nauwelijks echter is de Heer hun verschenen, af alles in hen leeft weer op door den liefelijken zonneschijn van Jesus' tegenwoordigheid; alles zingt, alles verblijdt zich in Zijn omgeving, en geen weg is te lang en te vermoeiend.

Dat is de geest van het Paaschfeest, welke nog altijd Jesus' leerlingen bezielt: onvermoeid, levenslustig arbeiden.

Dat prediken hun het Paaschvuur en de Paaschkaars: vroolijk lichten en verteren in den dienst van Christus.

***

Er waren ook harten die met tranen den Paaschmorgen begroetten. Petrus immers had Zijn Meester verloochend, de leerlingen hadden Hem verlaten

Maar hoe werden zij getroost, bemoedigd, versterkt, toen die minzame stem des Meesters hun weer in de ooren klonk: „Vrede zij u; wilt niet vreezen."

En de alvermogende kracht van den Verrezene hield hen staande om niet [illegible] hun zwakheid te hervallen.

Ook de Christenheid is nu wederom opgestaan. Het groote visioen van Ezechiël is opnieuw vervuld: de dorre beenderen waarmee het wijde aardvlak lag bezaaid, zijn door den machtigen adem van Gods geest opgenomen; hun is leven ingestort en zij zijn hervormd tot een levend wezen, tot een leger, welgeordend en ontelbaar groot.

***

Maar wij zien bij het glorierijke graf des Heeren nog andere gestalten.

Daarheen zijn Christus' vijanden uitgetrokken met soldaten en wapenen en allerlei weermiddelen, als tot een nieuwe gevangeneming.

Zij gebruiken bedrog en koopen om met geld.

Zij willen in hun verdwaasdheid aan den Heer van leven en dood zijn eigen lichaam verbeurd verklaren, den levenden God in het graf besloten houden!

Ook hun geslacht leeft voort, werkt voort, zoo vaak geprikkeld door wat Bossuet noemd *la haine des hommes pour la vérité*.

Zij zijn de armsten, de ongelukkigsten, de meest noodlijdenden, Zij immers kennen niets van den zoeten, heiligen vrede met God, met de menschen, met ons eigen geweten, „Ellende en ongeluk is op hun wegen," en midden in den glans der Paaschzon zijn zij gezeten in de schaduwen des doods.

Voor hen dan moet vooral in dezen vreugdevoller tijd de bede omhoog stijgen naar de *Regina Coeli*, opdat zij inzien, dat er geen levensduur, levenslicht, levensvreugd gevonden wordt dan bij den Verrezen Christus.

Voorloopig Verslag

DER

Nieuwe Begrooting.

„§ 1. Ofschoon het beeld, dat de thans ingediende begrooting van de Koloniale geldmiddelen te aanschouwen geeft, een niet ongunstig perspectief biedt, achtte men het oogenblik nog niet gekomen om af te wijken van de door den Raad aan zichzelven voorgeschreven gedragslijn: slechts dan mede te werken tot uitgaven, wanneer blijkt, dat zij niet alleen nuttig maar ook bepaald noo[illegible]

Wil toch het evenwicht in het budget der Kolonie binnen afzienbaren tijd te herstellen zijn, dan dient er vóór alles naar gestreefd te worden de uitgaven, in het bijzonder de gewone, telkens terugkeerende te beperken binnen zoo eng mogelijke grenzen terug te dringen.

Dit nu is op den duur alleen mogelijk door het invoeren van vereenvoudigingen in de Bestuursinrichting.

Zonder thans het reeds zoo dikwijls aan deze zijde gebezigde, telkens door het Bestuur teruggewezen woord „weelde" wederom te willen gebruiken, wenschte men toch te doen opmerken, dat, als men ziet dat voor de stoomvaartverbinding tusschen de verschillende eilanden der Kolonie per saldo een bedrag van f 35,000.— wordt gevraagd; dat het eiland Sint Eustatius tegenover en opbrengst van f 5,000.— een uigaaf vordert van f 40,000.—, dat dan van een zuinig beheer inderdaad walijk sprake kan zijn.

Men bedoelde niet het huidig Bestuur een grief te maken van toestanden die het vond, van regelingen van ouden datum. Maar men wenschte met klem aan te dringen op wijziging dier toestanden, op nieuwe regelingen, in één woord op ingrijpende hervorming.

Treffender ilustratie van de bestaande wanverhouding tusschen opbrengst en bestuurskosten van verschilende eilanden der Kolonie kan men niet verlangen dan bijlage 5 van deze begrooting, waarop de Afdeelingen met ernst de aandacht van het Bestuur vestigden.

Ook op het hoofdeiland, ook op Curaçao, zullen ongetwijfeld in verschillende takken van dienst wel belangrijke, tot bezuiniging leidende vereenvoudigingen zijn in te voeren.

Om eens iets nieuws te noemen: de inrichting der begrooting.

Zeker, de Afdeelingen stelden uitvoerige voor- en toelichting op hoogen prijs. Maar toch meenden zij, dat vele vaste, telkens terugkeerende de uitgaven, waarover uiteraard geen verschil van gevoelen kan bestaan, niet zoodanig behoefden te worden geschift en gespecificeerd, dat er zoovele artikellen, of liever zoovele onderdeelen van enkele honderden guldens of minder nog op de begrooting behoefden voor te komen. Het werk ter Administratie van financiën zou in dit opzicht veel kunnen worden vereenvoudigd, en de Afdeelingen voor zich verklaarden ten aanzien van uitgaven als bovenbedoeld, genoegen te zullen nemen met de [illegible] voorlichting in de toelichting der artikelen.

Eenige leden wenschten van het onderwerp: vereenvoudiging niet af te stappen zonder hun dank te hebben betuigd aan het Bestuur voor de indiening van enkele ontwerpen in deze richting, waarop door den Raad was aangedrongen. Gebrek aan tijd alleen heeft tot dusverre de behandeling ervan vertraagd.

§ 2. Men noemde in den aanhef van dit verslag den stand der Koloniale financiën niet ongunstig.

Eenige leden, deze uiting nader verklarende, wezen op de voorzichtige raming der inkomsten; op het hoog bedrag dat gevraagd wordt voor uitgaven, die beslist een zeer tijdelijk karakter dragen en enkel worden aangewend om de Kolonie op te beuren; op de omstandigheid dat er enkele groote, als het ware voor de hand liggende bezuinigingen zijn in te voeren, als b. v. de hervorming der administratie van de bovenwindsche eilanden en de vervanging van de stoomvaart door eene zeilvaartverbinding.

Gaarne gaven deze leden, met het oog hierop, het Bestuur dan ook toe, dat er, ondanks het hooge eindcijfer der uitgaven, ten deze reden tot geruststelling is.

Zij wilden daarbij echter niet uit het oog verliezen dat er ook onder de inkomsten enkele zijn, die zeer wisselvallig zijn.

§ 3. De bij de begrooting gedane voorstellen van nabij beschouwende, wilde het in de eerste plaats aan vele leden voorkomen, dat in zake landbouw nog niet volgens een scherp omlijnd plan wordt te werk gegaan; dat als het ware te veel naar ingevingen van het oogenblik wordt gehandeld.

Men vond dat te veel geld wordt gevraagd voor verschillende, zeer uiteenloopende proeven, zoowel op Curaçao als op de overige eilanden. Van de proeven op Sint Eustatius en Saba verwachtte men niet veel. De cultivabele oppervlakte dier eilanden toch is te klein, de verbinding met andere plaatsen te ongeregeld, dan dat ook maar een enkele cultuur er ooit van eenige beteekenis zou kunnen worden. Gaarne zou men dan ook zien, dat op die eilanden de proefnemingen in deze richting werden gestaakt. Ook was men van oordeel, dat de uitgaven voor schooltuinen niet verantwoord zijn.

Men merkte verder op, dat het waarlijk niet aanging, waar elk ambtenaar, in het bijzonder de Gouvernementsgeneeskundigen, zich uit eigen beurs de voor zijn studie benoodigde boeken en instrumenten moeten aanschaffen, voor de werkplaats van den landbouwkundige een bedrag beschikbaar te stellen.

Geklaagd werd over het aanhoudend stijgen der uitgaven voor het Departement van Openbare Werken. Men vroeg of het personeel daar niet voor inkrimping vatbaar is; of de werkwijze er niet omslachtig is. Valt er aan zoo'n Departement, waarvan het personeel vroeger slechts uit een Chef en één opzichter bestond, nu waarlijk zooveel te doen, dat er naast een Directeur nog behoefte zou bestaan aan twee opzichters, een teekenaar en een schrijver? En, zoo ja, zou er dan geen vereenvoudiging mogelijk zijn? Men meende trouwens, dat de 1e opzichter er zeer goed kon worden gemist.

Men vestigde er verder de aandacht op, dat dit jaar zooveel geld wordt aangevraagd voor groote reparatiën aan daken, vloeren en voor bepleisteringen. Verkeerden de gebouwen dan waarlijk in zoo'n slechten toestand, dat zij, behalve het gewone onder-

Koloniaal Verslag 1907.

Rapport omtrent den aanleg van putten en dammen op het eiland Curaçao.

B. Damaanleg.

Het zal wel geen nader betoog behoeven dat het aanleggen van dammen in valleien, waar zooveel water passeert, zonder in het bezit te zijn van eene behoorlijke topographische opname van die terreinen, een uiterst moeieljjk en zelfs gevaarlijk werk is, want gewoonlijk zijn de ten dienste staande gegevens voor den grootsten afvoer van water zeer onvolledig. Daarom werd dan ook alleen daar waar die gegevens voldoende betrouwbaar voorkwamen met een vrij groote zekerheidscoëfficient tot damaanleg overgegaan.

Ware het dan ook niet, dat het dringend noodzakelijk was om de noodlijdende plantages eenigszins te gemoet te komen, dan ware het zeker beter geweest om de topographische opname van die valleien vooraf te doen gaan.

Thans is met die opname een begin gemaakt en zal in het vervolg de grootte van de overlaten, die dikwijls een groot deel van de ramingssom in beslag nemen, meer nauwkeurig kunnen worden vastgesteld.

Het is duidelijk, dat men bij den aanleg van dammen in valleien, waar zooveel water passeert, niet kan volstaan met lage dammetjes, want de kosten aan den dam moeten geëvenredigd zijn aan de hoeveelheid water die men keert en er is gewoonlijk weinig terrein beschikbaar om kleine dammetjes buiten den rooi te maken. Bovendien staat men gewoonlijk voor het feit, dat de zee nabij is om het voor Curaçao zoo kostbare regenwater voor goed en nutteloos op te nemen.

Al het water te keeren is onmogelijk en zeker is dit het geval nu de systematische damaanleg voor bijna alle valleien zoo goed als geheel ontbreekt. Men moet zich dus tevreden stellen met een gedeelte er van tegen te houden, welk gedeelte voldoende moet zijn voor het beneden den dam gelegen terrein.

Aldus komt men vanzelf voor deze in de valleien gelegen dammen tot grootere afmetingen en neemt dan op den koop toe het minder aangename van het onvermijdelijk verlies van een gedeelte van het water door verdamping.

De kosten van dam en het te verwachten nuttig effect van het gekeerde water zijn de eenige factoren, die hier den doorslag moeten en kunnen geven.

Deze twee factoren, vereenigd met den eisch, dat de dammen solide moeten zijn, maken dat men vanzelf tot dammen met een normale maximum waterkeerig van plus minus 1,7 M. komt, tenzij plaatselijke diepe uitspoelingen eene grootere hoogte aan waterkeerig wenschelijk maken.

Het verlies aan vedamping bij zulke dammen, die, waneer er niets meer door regenval bij komt, gewoonlijk in 1 á 2 maanden ten gevolge van de poreusheid van den bodem, weer droog staan, kan zoo enorm groot niet zijn. Het leeuwenaandeel komt in elk geval den grondwatervoorraad ten goede en daarom is het te doen.

Verdampingsproeven in dergelijke plassen te nemen is wel interessant en is dan ook in voorbereiding, maar noodzakelijk of voorloopig deugdelijk werk te leveren kan het niet genoemd worden

Indien men slechts in het oog houdt, dat de verdamping op het eiland Curaçao groot is, dan zal men vanzelf in het goede spoor gehouden worden.

(Aan het nemen van deze verdampingsproeven zijn eigenaardige moeilijkheden verbonden, voornamelijk bestaande in het vinden van eene geschikte plaats, in elker nabijheid tevens de daarvoor geschikte opnemer moet wonen. ook het aan sterke rijzing en daling onderhevig zijn van den waterplas achter de dammen maakt deze proefnemingen niet gemakkelijk.]

In het algemeen kan gezegd worden, dat de planters geen voorstanders van de kleine dammen zijn. Zij halen daarvoor de schouders op, maar er zijn er ook enkele, die zich ongerust maken, dat hun dammen in de benedenvalleien ten slotte bij vermeerdering van die kleine dammen op de huurgronden in droge jaren geen regenwater meer zullen krijgen. Tegen een systematischen damaanleg op grootere plantages, zooals door het Gouvernement wenschelijk wordt geacht, zullen zeker bezwaren bij de eigenaars blijven bestaan, tenzij hunne inzichten door ondervinding geleerd, aanmerkelijk gewijzigd mochten worden.

Wil een dam zijn geld waard zijn, dan moet hij ook, al is het niet ieder jaar, dan toch om de twee of drie of misschien meer jaren volloopen.

Deze zaak moet, nu weldra met een systematischen damaanleg begonnen zal worden, deugdelijk overwogen worden.

Neemt men daarbij in aanmerking, dat een regenval van 200 of meer m.M. in het etmaal zeer zelden voorkomt (volgens het algemeen gevoelen hier eens in de 30 jaar), dan kan men daaruit besluiten, dat men van den oorsprong van de vallei beginnende met kleine dammetjes vrij wel al het vallende regenwater nagenoeg altijd zou kunnen opvangen. Alleen kan het geval zich voordoen, dat de aarde reeds doorweekt is en dat dan ten gevolge van eene zware bui de uitlaten der dammetjes beginnnen te werken.

Ten einde dan doorbraken van kleine dammetjes te localiseeren, komt het mij wenschelijk voor om hier en daar tusschen de kleinere dammen, vooral op gunstig gelegen punten, een grooteren te plaatsen.

Bij systematischen damaanleg zullen dus de kleine dammetjes hoofdzaak, grootere dammen bijzaak als waterkeering worden.

Men zal evenwel altijd voor gevallen blijven staan, waar niet bij den oorsprong van de vallei met den aanleg van dammen enz. begonnen kan worden.

Er komen vrij uitgestrekte berghellingen en hooggelegen terreinen voor, waar om een of andere reden niet aan damaanleg, het maken van geulen enz. enz. gedacht zal kunnen worden. In de beneden deze hellingen enz. gelegen terreinen tot damaanleg overgaande, zal men met de kleine dammetjes moeten zorgen buiten de rooien te blijven, terwijl deze laatste alleen door zwaardere dammen of dammen van opgestapelde steenen of metselwerk afgesloten kunnen worden.

Alleen met eene behoorlijke topo-

houd, nog zulke kostbare reparatiën zouden vereischen?

Vrij algemeen had men voorts bedenkingen tegen de voorgestelde traktementsverhoogingen. Men achtte, met het oog op de Koloniale financiën, den tijd daarvoor nog niet gekomen.

Eenige leden wenschten hier te verklaren, dat niet in de eerste plaats bij de herziening van het belastingstelsel, maar wel bij het ontwerpen der begrooting en het doen van uitgaven aan de belangen van de belastingplichtigen in het Moederland moestj worden gedacht.

Ook zonden eenige leden gaarne van het Bestuur vernemen welke uitgaven in het afgeloopen jaar uit den post „Onvoorziene Uitgaven" zijn gedaan, welke posten zijn overschreden, welk bedrag de Kolonie in het geheel aan reis- en verblijfkosten van den Landbouw-Inspecteur heeft uitgegeven en uit welken post de aankoop van de plantage „Kaas Chiquitoe" heeft plaats gehad.

Art. 1. Ofschoon de meeste leden, ook na de voortgezette proef met slechts twee Districtmeesters, van oordeel bleven, dat dat getal op den duur te gering zou blijken, meenden vele hunner zich niet langer te mogen verzetten tegen eene definitieve regeling van de zaak op de door het Bestuur gewenschte wijze.

Met het oog op de bestaande verhoudingen in de traktementsregeling der ambtenaren achtte men het echter niet wenschelijk den Districtmeester van het 2e en 3e district een hooger traktement toe te kennen dan f 3,000.— 's jaars.

Ook tegen het toekennen van vergoeding wegens woning- en kantoorhuur aan de Districtmeesters had men bezwaar. Men kon niet inzien op welken billijkheidsgrond dat te verdedigen zou zijn, waar elk ambtenaar zich eene woning moet huren en de Gouvernements-geneeskundigen bovendien een kantoor.

Art. 2. Ook thans, gelijk verleden jaar, en op de gronden toen ontwikkeld, had men bezwaar tegen dezen post.

(Deze post luidt: Kosten in verband met de opdracht van werkzaamheden aan ondergeschikte ambtenaren gedurende hun verlof in Nederland. Hiervoor wordt uitgetrokken f1000.)

Art. 6. a. Men had geen bezwaar tegen het toekennen van eene verhooging van f 200.— 's jaars aan den Cipier, wiens inkomen vroeger veel grooter was. Wel echter tegen de voorgestelde verhooging van het traktement van den Marktmeester. Het tegenwoordig traktement van dien ambtenaar dat, aanvankelijk f 800., reeds eenmaal met f 200.— is verhoogd, achtte men voldoende.

Art. 6 b. Waar door de voorgenomen reorganisatie van de politie de dienst van den Stadsgeneesheer zal worden verlicht, kon men geen aanleiding vinden om aan dien ambtenaar de toelage, welke hij thans voor het behandelen der manschappen geniet, onder anderen vorm toe te kennen.

Art. 8 b. Ook de toelage van den Hypotheekbewaarder kon, meende men, op het tegenwoordig bedrag gehandhaafd blijven.

Art. 14 b. „Toelage aan den Stadsgeneesheer" enz. Vergelijk art. 6 b.

(Tweemaal wordt f 150 uitgetrokken voor den stadsgeneesheer: in art. 6 b. voor de behandeling van gevangenen en in art. 14 b voor het uitoefenen van hygiënisch toezicht op de scholen.

Art. 15 e en f. Algemeen had men bezwaar tegen deze posten. Men verwachtte geen resultaten van het daarbij bedoeld onderwijs.

(De hierbij bedoelde posten zijn f 300 voor een cursus in het boekhouden en f 300 voor een idem in het rekenen en teekenen.)

Art. 16. Algemeen was men van oordeel, dat de diensten, welke eene rustende schutterij zou kunnen praesteeren, de bij dit artikel daarvoor uitgetrokken bedragen niet rechtvaardigen. Men gaf in overweging het artikel te doen vervallen,

(Dit artikel luidt: Personeele toelagen van officieren bij de rustende schutterij, bureelbehoeften en andere kosten f 550. aldus verdeeld:

a. personeele toelagen:

1 adjudant van het korps, tevens adjudant van den Gouverneur f 200

1 officier secretaris der Commissie van indeeling, voor het bijhouden der stamboeken enz. f 250.

b bureelbehoeften en andere kosten f 100.)

Art. 17 *a.* Vele leden konden zich niet vereenigen met de voor den Havenmeester en Loods voorgestelde traktementsregeling. De drukke en zware eischen stellende dienst vorderde eene betere belooning dan het voorgestelde aanvangstraktement van f 2,500.—. Deze leden gaven het Bestuur in overweging het hierbesproken traktement te willen bepalen op f 3,000.— zonder verdere verhooging.

De overige leden konden zich met de voorgestelde regeling vereenigen.

Art. 18 *d.* Met het oog op de verre afstanden, die de geneeskundige van het 4e en 5e district heeft af te leggen, achtte men het noodig hem fouragegeld voor nog een paard toe te leggen, en stelde men voor dezen post met f 200.— te verhoogen.

Art. 20 *a.* Nu, zoo min als verleden jaar, konden de Afdeelingen uit de opgedane ervaring, ook maar een enkele aanwijzing putten, die voor de noodzakelijkheid van een landbouwkundige zou kunnen pleiten. Zij konden dan ook niet medewerken tot eene vaste aanstelling van den landbouwkundige.

Eenige leden, voor wie het vaststond, dat voor de soort landbouw, welke in de Kolonie rendabel zou kunnen worden beoefend, de [illegible] ting van een deskundige totaal overbodig is, meenden zelfs aan de tijdelijke bestendiging van de betrekking van landbouwkundige hun stem niet te mogen geven.

De overige leden echter, die van oordeel waren, dat uit de tot dusverre verkregen, over het geheel teleurstellende resultaten alsnog geen bepaalde conclusies mochten worden getrokken, verklaarden zich bereid, ook thans, gelijk verleden jaar, tot de tijdelijke bestendiging van den post „landbouwkundige" mede te werken.

Verscheidene hunner meenden er evenwel reeds nu op te moeten wijzen, dat, zou het eenmaal tot een definitieve aanstelling van een landbouwkundige moeten komen, het alsdan aan dien ambtenaar toe te kennen vast traktement nimmer op het hoog bedrag van de tegenwoordige toelage zou mogen worden bepaald. Noch de vereischte kennis, noch de omvang der werkzaamheden aan de betrekking verbonden, konden h. i. eene bezoldiging billijken, gelijk aan het traktement van de leden van het Hof van Justitie, den Gouvernements-secretaris enz.

Art. 20 *d.* Men kon de noodzakelijkheid van deze uitgaaf niet inzien en had daarom bezwaar tegen den post.

(Deze post luidt: *d.* Bijdrage in de kosten van de landbouwinspectie in de kolonie Suriname f 2000. Zoo deze post komt te vervallen en ook die welke voor den landbouwkundige is uitgetrokken zou daardoor f6600 zijn besnoeid.)

Art. 25. Over het algemeen kon men zich wel met dezen post vereenigen, ofschoon eenige leden te kennen gaven geen groote verwachtingen te koesteren van de aan te wenden pogingen in deze richting.

Een lid vertrouwde, dat vooral aan de visscherij op Aruba de aandacht zal worden gewijd, en wenschte dezen post, om dat meer te doen uitkomen, liever onder de uitgaven voor genoemd eiland gebracht te zien.

Art. 26. Zooals uit de algemeene beschouwingen heeft mogen blijken wenschten de Afdeelingen liever wat meer geld toe te staan op letter *c.* van dit artikel dan telkens op verschillende artikelen, zoo voor Curaçao als voor de overige eilanden, een bedrag beschikbaar te stellen voor de verschillende met name genoemde proeven.

Waar men nu van oordeel was, dat de proeven op kleine schaal behoorden te worden genomen, achtte men eigenlijk het bij letter *c* van dit artikel aangevraagd bedrag daarvoor voldoende. Toch was men bereid, teneinde alle vertraging in den voortgang der proefnemingen te voorkomen het daarbij uitgetrokken bedrag met b. v. f 1,000.— te verhoogen.

Art. 26 *e, f* en *g.* Men gaf in overweging deze posten te doen vervallen.

(Daarmede vervallen de kosten voor den cultuurtuin ad f 1.500, voor de werkplaats van den landbouwkundige f 600, alsmede cultuur van gewassen tot materiaal voor omheining van huurgronden f 500.)

Art. 26 *h.* De ervaring, opgedaan met het aanschaffen van ontvezelings- [illegible] vele leden bezwaren hadden tegen dezen post.

(Deze post luidt: Aankoop van landbouwwerktuigen f 500.)

Art. 26 *i.* Men vreesde eensdeels dat voor het uitgetrokken bedrag geene geschikte leerkrachten zouden zijn aan te werven, anderdeels dat de zaak uit gebrek aan belangstelling zeer spoedig zou verloopen en gaf daarom in overweging dezen post terug te nemen.

(Het betreft hier den landbouwcursus, waarvoor f 400 wordt uitgetrokken.)

Eenige leden hadden met belangstelling uit de toelichting tot dit artikel kennis genomen, dat er vooruitzicht bestaat, dat de cultuur van de sisal-agave door eene maatschappij zal worden ter hand genomen.

Zij meenden, dat indien de daaromtrent bestaande plannen verwezenlijkt werden, proefnemingen van Gouvernementswege met deze cultuur voorshands moesten worden gestaakt en het daarvoor aangevraagd bedrag ongebruikt gelaten.

Art. 32 *c.* Men vroeg wat voor nut er getrokken wordt uit het schoolmuseum.

Art. 33 *a.* Vrij algemeen was men van oordeel, dat nu de werkzaamheden aan den gang zijn en het personeel door de verkregen oefening beter voor zijn taak berekend is, de 1e. opzichter aan het Departement van Openbare Werken wel gemist kan worden.

Het betreurende, dat aan den titularis in het Moederland vooruitzichten op eene vaste aanstelling zijn geopend, meende men zich daardoor toch niet gebonden te moeten achten een uitgaaf, waarvan men de noodzakelijkheid niet kon inzien, goed te keuren.

Art. 33 *b.* Vele leden verklaarden, nu gelijk verleden jaar, en op de gronden toen aangevoerd, bezwaar te hebben tegen den post „toelage aan den Directeur".

De overige leden verklaarden echter op deze zaak, die zij afgedaan achtten en die bovendien een tijdelijk karakter heeft, niet te willen terugkomen. Zij legden zich bij de in het Moederland genomen beslissing neer. Om echter het tijdelijke van de uitgaaf beter te doen uitkomen, wenschten zij in de omschrijving voor „Directeur" gelezen te zien „tijdelijken Directeur".

Artt. 33 en 34. Na hetgeen verleden jaar bij de behandeling der begrooting over de triangulatie en de topographie is gezegd, meende men hier te kunnen volstaan met te kennen te geven, dat men bezwaar had tegen de desbetreffende posten. Men gaf het Bestuur in overweging het werk met de opneming van het eiland Curaçao voorloopig als afgedaan te beschouwen.

(Deze posten — vooral art. 35 — zijn reeds in ons blad meegedeeld, als het A. B. C. van Openbare Werken).

Art. 35. In het algemeen verklaarende, dat men, afgaande op de bij dit artikel uitgetrokken bedragen, de werkwijze van het Departement van Openbare Werken niet anders dan zeer duur kon noemen, en dat men eenige der voorgenomen werken liever tot een volgend jaar verschoven zag, meende men speciaal de aandacht te moeten vestigen op enkele posten, waartegen men bedenkingen had.

letter *e.* Men meende dat waar de militaire wacht het zoo lang zonder afdak heeft gedaan, er geen aanleiding kon bestaan om zoo'n gebouwtje op te trekken.

letter *i* en *j.* Vele leden waren van oordeel dat de hierbedoelde bepleisteringen zonder eenig nadeel voorloopig uitgesteld kunnen worden.

(Bedoeld worden de bepleisteringen van de West- en Noordzijde van het Riffort met portlandcement van de bovenzijde van de batterijen van het Waterfort.)

letter *l.* Verkeert — zoo werd gevraagd — het dak van het Raadhuis werkelijk in zoo'n slechten toestand dat het eene zooveel kostende reparatie vereischt?

(Deze reparatie zou f2,300 moeten kosten.)

letter *p.* Tegen dezen post, waarvan men de noodzakelijkheid niet kon inzien, had men algemeen bezwaar.

(Hier wordt bedoeld het aanbrengen van een afdak bestemd voor Emmaschool, voor de bagatel van f1260.)

letter *q.* De leden waren volkomen bereid, wanneer het Gouvernementshuis geen ruimte biedt voor eene geschikte en waardige huisvesting van den Gouverneur, de gelden toe te staan noodig om verbetering in den toestand te brengen. Toch meenden zij te moeten opmerken, dat de uitgaven hiervoor beduidend minder zou beloopen, indien de Gouverneur, naar het voorbeeld van zijn voorganger, een andere dan de Commandantswoning tot zijn bureau zou willen inrichten. In dat geval toch zou er geen verbouwing behoeven plaats te hebben.

letter *r.* De leden zouden gaarne zien, dat het daarheen geleid kon worden, dat het middagschot behouden werd. Mocht dit echter niet kunnen, dan zou, meenden zij, het gemis daarvan niet kunnen worden vergoed door een paar uurwerken. Men had daarom bezwaar tegen dezen post.

Art. 38. Men meende de aandacht van het Bestuur te moeten vestigen op de in den laatsten tijd dikwijls vernomen klachten over verzanding van den havenmond.

Artt. 55, 72 en 87. Vergelijk de algemeene beschouwingen en het aangeteekende bij art 26.

(In deze artikelen is sprake van de uitgave voor cultures, daaronder begrepen de kosten van onderhoud voor schooltuinen, zoomede tot aanmoediging der bijenteelt. Evenmin als op Curaçao is de Raad genegen de daarvoor gevraagde credieten op de eilanden toe te staan. Dit crediet bedraagt voor Aruba f1000, voor Bonaire f500, voor St. Martin f1500.

Art. 97. Men had bezwaar tegen de hier voorgestelde verhooging.

Art. 103. Men wenschte het hier uitgetrokken bedrag teruggebracht te zien op f700.— voor voorschotten aan huurdes. (Vergelijk verder de algemeene beschouwingen.)

(Deze post luidt: Kosten van toezicht op de gouvernements eigendommen, gronden en bosschen.)

Art. 103 *b.* Waar de bevolking van St. Eustatius niet toe-, maar veeleer afneemt, achtte men het niet raadzaam er een schoolgebouw te gaan neerzetten. Men gaf in overweging met het huren van zoo'n lokaal voort te gaan.

(Dit art. luidt: kosten van aankoop van terrein en huis voor openbare scholen of aanbouw van een schoolgebouw f4000.)

Art. 105 *c* en *d.* Tegen deze posten had men algemeen bezwaar. Men achtte de uitgaven niet noodzakelijk.

(Deze posten betreffen aanbouw

---

graphische opname in de hand en een voorafgaand plaatselijk onderzoek zal het mogelijk zijn om hier den meest rationeele weg voor damaanleg aan te geven.

De kosten van de grootere dammen op de plantages loopen nogal uiteen, een gevolg van de meer of mindere gemakkelijkheid, waarmee de overlaten van voldoende capaciteit gemaakt konden worden.

Het gemiddelde als type aangenomde komt men op f 0,08 per M³ waterinhoud van het reservoir, terwijl enkele dammen gemaakt zijn, waarvan de kosten slechts f 0,05 à f 0.05 M³ inhoud van het reservoir hebben gedragen.

Over het algemeen staan de dammen aan vrij sterke aanslibbing bloot. Verontrustend sterk kan zij evenwel niet genoemd worden, zeer zeker zal hierin bij een systematischen aanleg van dammen en bij beplanting van de terreinen met aloë, sisal en dividivi-boomen zeer veel verbetering komen.

Wat nu de sterkte van de met Gouvernementssubsidie op de plantages gemaakte dammen aangaat, zoo kan vermeld worden, dat van de 110 dammen, welke in October jl. gereed waren, er 14 braken.

Een dam leed aanmerkelijke schade door het bezwijken van een ouden muur, waarop de nieuwe overlaat gebouwd was.

Drie dammen hebben doorbraken in het aarden gedeelte, doordat zij juist gereed gekomen waren, toen zij aan den voor Curaçao ongekenden toevloed van water weerstand hadden te bieden.

Twee dammen braken in het aarden gedeelte door nog onbekende oorzaken, terwijl de andere doorbraken in het aarden gedeelte vertoonen, die een gevolg van minder zorg bij de uitvoering of het onderhoud zijn. Zondert men den eersten dam uit, waarvoor de reparatie geraamd wordt op f 1300, dan kunnen de overige met slechts zeer weinig kosten weer geheel in orde gebracht worden.

Het is natuurlijk van het hoogste belang na te gaan wat de vermoedelijke kosten van den damaanleg zullen zijn en welke resultaten daarmee bereikt kunnen worden.

Als maatstaf hiervoor staat nog slechts een stukje grond van 22 H. A. oppervlak beschikbaar van de plantage Maria Maai. Eene schetskaart van dit stukje grond is volledigheidshalve hieraan toegevoegd.

Dit stukje grond verkeerde in 1904, toen met den damaanleg daarop begonnen werd, in omstandigheden, die vrijwel met de slechtste huurgronden kan worden vergeleken. Het hoogste gedeelte bleef steeds wegens onbruikbaarheid onbeplant en leverde nooit iets op. De opbrengst van het geheele omheinde gedeelte bedroeg vroeger in de beste jaren 50 makotten mais, of gerekend tegen f 0,75 per makot, maakt f 37,50.

In 1904 werden met Gouvernementssubsidie de dammetjes 1 t|m 11 en in 1905 13 t|m 17 gemaakt, die met de reeds bestaande een samenstel van dammen vormden om bij niet al te zware buien al het regenwater tegen te houden.

De toevoer van water van het algemeen terrein is aan de Oostzijde gering, aan de Westzijde kan de toevoer uit het Noorden en Zuiden vrij belangrijk zijn.

In verband hiermede worden de dammen naar het Westen gaande iets zwaarder en terwijl de hoofden van 1 t|m 11 bestaan uit groote los opgestapelde steenen, werden voor 15 1|m 17 gemetselde hoofden noodzakelijk geacht.

De totale aanlegkosten bedroegen, f 500 + f 440 = f 940.

Gedurende het zeer slechte oogtjaar 1905 werden de onkosten aan den grond en., besteed juist goed gemaakt, zodat de tuin toen reeds, behalve de rij belangrijke kosten aan bemestig en bewerking van den grond, d *f* 140 als eigen bijdragen in de damaanleg, opleverde.

Thans raart de eigenaar, bij matige raming, e opbrengst dit plantjaar:

300 makottn mais à 0,75...	f 225
500 bossen naisstokkken à f 0,20...	f 100
8 vaten pila (aardnoten) à f 10...	f 80
voor booner........................	f 80
voor rankvichten (aannemende, dat eze door de vermoedelijke gote voorraden weinig zulle opleveren.........	f 50
aan paragraplus minus......	f 40
Te zamen......	f 525

Tegenover ze voordeelen waarbij nog gerekd moeten worden een prachtig staale aanplant van plus minus 100 jge dividivi-boomen en en de voordeen, welke de goedgevulde put he voor het volgend jaar zal opleren, staan de uitgaven van f 18 voor de bewerking, het beplanten schoonmaken van den grond, I onderhoud van de afsluiting en immen enz.

Er blijft dudit jaar vermoedelijk eene winst van f 525 — f 180 = f 345 over.

Hiervan gaat nu nog af rente van de oorspronkelijke waarde van den grond, plus minus f 300 rente van het aanlegkapitaal van de dammen en de belasting, te zamen plus minus f 53. *)

Hierbij moet niet vergeten worden, dat dit jaar zich zeer gunstig laat aanzien, maar daartegenover staat, dat de opbrengst van volgende jaren, door betere bewerking van de gronden, waaraan nog niet alle zorgen besteed konden worden door gebrek aan fondsen, door uitbreiding van het aantal dividiviboomen en door het aanleggen van meerdere putten voor besproeiing, niet onbelangrijk verhoogd zal kunnen worden.

De invloed van den damaanleg op den grondwaterstand, in verband met de op Maria Maai gevallen regens, blijkt uit den hierbij overgelegden staat.

Hieruit zal men ontwaren, dat de waterstand bij eenige droogte spoedig daalt, ongeveer 1,8 cM. per dag, doch afnemende bij lageren waterstand en dat buien van 25 m. M. nog aanmerkelijke rijzing van den put ten gevolge hebben en dus wel noemenswaardig grondwater geven.

(Misschien heeft het vele water, dat op het westelijk gedeelte van het terrein wordt opgehouden, een gunstigen invloed op de rijzing van het grondwater).

Met bovenstaande cijfers voor oogen kan men den damaanleg ongeveer voor de huurgronden vaststellen op ongeveer 940|22 = f 42,73 of ruim gerekend f 45 per H. A.

Geeft het Gouvernement den huurder het geld voor de dammen als subsidie en verhoogt men den huurprijs met f 1.80 per H. A. dan kan men niet alleen eene verhooging van den algemeenen welstand verwachten, maar bovendien kunnen de onkosten aan den damaanleg direct als productieve uitgaven beschouwd worden. Ziet men hoe groot thans de aanvrage naar huurgronden reeds is, dan geloof ik dat tegen de bovenbedoelde verhooging geen noemenswaardige bezwaren kunnen bestaan.

Wat eindelijk de damaanleg op particuliere gronden aangaat, het wenschelijkste komt mij voor, dat het Gouvernement langzamerhand door aankoop bij voorkomende gelegenheden zooveel mogelijk eigenaar van de gronden tracht te worden en ze dan aan huurders met subsidie voor damaanleg uitgeeft.

Willen particulieren dammen op hun eigen gronden aanleggen, dan zou de noodige geraamde som tegen 4% en onder de noodige waarborgen in voorschot gegeven kunnen worden.

Ik twijfel er niet aan of een ieder zal weldra zoo overtuigd zijn van de goede werking der dammen,

---

1) Volgens latere opgaven van den eigenaar van *Maria Maay* behoeven deze mededeelingen eenige verbetering.

De werkelijke opbrengst op die plantage van het plantjaar 1996|1907 heeft bedragen:

450 makotten mais..........	f 337,50
500 bossen maisstokken....	100,—
6 vaten pinda..................	80,—
boonen..............................	22,85
rankvruchten.....................	44,—
gigambo.............................	25,25
groot mais.........................	8,—
paragras............................	30,—
	f 657,60

Gevende alzoo een verschil van f 122,50.

van een keuken en privaat op het domein Bengalen (f500) en het bouwen van een stal voor een dekstier f 250.)

Art. 115 en 116. Men meende, dat de afstanden op Saba niet zoo groot zijn, dat het noodig zou zijn in de verschillende dorpen scholen te stichten. Van de voorgestelde zou, meende men, ten minste één kunnen vervallen. Gaarne zou men omtrent de afstanden tusschen de verschillende dorpen nader ingelicht worden.

Art. 118. Vergelijk de algemeene beschouwingen en ad art. 26.

(Hier is sprake van cultures op Saba. Daarvoor is f300 uitgetrokken.)

Art. 120. Men vroeg waardoor de noodzakelijkheid van het vergrooten van de Gezaghebberswoning thans in het licht getreden is.

Art. 123. De Afdeelingen waren, nagenoeg eenstemmig, van oordeel, dat eene noodlijdende kolonie als Curaçao de weelde van eene stoomvaartverbinding niet langer kan dragen. Het ging, meende men, niet aan de belastingplichtigen in het Moederland te drukken met een uitgaaf van per saldo f35.000.—, alleen strekkende om een luttel aantal passagiers van en naar de bovenwindsche eilanden wat meer gerief te verschaffen.

Men stelde daarom, vrij algemeen, voor de tegenwoordige stoomvaart- door eene zeilvaartverbinding te vervangen, die zeker niet meer dan 8 á 10 duizend gulden 's jaars behoeft te kosten."

Summa summarum stelt de Koloniale Raad derhalve voor van de buitengewone uitgaven en verhoog de posten zoo ongeveer f70.000, zegge zeventig duizend gulden, te schrappen. Een kapitale som; zoowat alle nieuwe of verhcogde posten. Zoo wordt de Begrooting langzamerhand op de oude leest geschoeid.

De nieuwe richting was ook al te avontuurlijk.

Nieuwsberichten.

Curaçao.

Havennieuws.

De *Tacoma* zou Zaterdagavond uit stoomen. De brug werd opengedraaid, het sein, dat de vaart open was, werd gegeven en beantwoord, de militaire wacht trok uit het fort en stond langs de haven in 't gelid; *Tacoma* bleef, waar zij was, in het Schottegat. Er scheen weer iets aan 't roer te haperen. Zondagmorgen zes uur ging het dan toch; wel bleef zij nog even voor de haven stil liggen, maar alles was „all right" en hard ging ie full speed terug naar Amerika.

Scheepvaart.

Van 1—16 April zijn onze haven binnengeloopen:

Stoombooten	16
Goeletten	24
Bijlanders	25
Brikken	3
Totaal	68 schepen.

---

dat tegen de bovenbedoelde voorwaarden geene bezwaren gemaakt zullen worden.

Misschien verdient het ook aanbeveling om de subsidie, die tot nog toe 2|3 bedroeg, meer geleidelijk te doen afnemen en deze voor het eertsvolgend jaar op ½, daarna op ¼ en vervolgens op 0 te stellen.

Het voornemen bestaat het volgend jaar te beginnen met den systematischen damaanleg in de valleien van de plantages Scherpenheuvel en Zuurzak.

Deze vallei wordt nu door den de vorige maand aangekomen opnemer topographisch opgenomen.

De zijtakken van deze valei worden grootendeels door huurgronden ingenomen, zoodat het volgend jaar de damaanleg op huurgronden aldaar geconcentreerd zal worden.

Deze damaanleg zal dan tevens in staat stellen om een meer definitief oordeel omtrent de aanlegkosten en den invloed daarvan op den oeconomischen toestand der bevolking te vellen.

Eindelijk zij hier nog opgemerkt, dat zoodra de topographische opname voldoende vorderingen gemaakt zal hebben, het wenschelijk zal zijn om in daarvoor het meest geschikt voorkomende valleien proeven te nemen omtrent de meer of mindere juistheid van de beschouwingen voorkomende in het Tijdschrift van het Koninklijk Instituut van Ingenieurs, afdeeling Neerlandsch Indie 1895|1896, onder het artikel „De toepassing van de formules van Lauterburg voor de bepaling van den grootsten afvoer van de rivieren op Java, door het lid A. P. MELCHIOR."

Curaçao, 16 November 1906.

De tijdelijke Directeur van het Departement van O. W.

(get.) M. C. FAUEL.

De Gelderland.

Dinsdagmorgen is H. M. *Gelderland* weder in onze haven teruggekeerd.

Voor hoe lang?

Vlaggevertoon en bizondere zendingen onderhouden de vriendschappelijke betrekkingen met onze naburen en verre vrienden.

De *Gelderland* heeft onder dit opzicht zeer veel verdiensten.

Het is te hopen, dat de Regeering in het Moederland dergelijke tochten meer voorschrijve, dat kan niet alleen Nederland, maar ook Curaçao slechts ten goede komen.

Evenwel zou het te verkiezen zijn, dat dergelijke opdrachten en zendingen bij voorkeur gegeven werden aan de booten, wanneer zij van uit Nederland hierheen komen of van hier naar Nederland terugkeeren, nadat het nieuwe stationschip hier is aangekomen, of het oude nog hier vertoeft, opdat onze koloniale wateren niet telkens voor langeren tijd zonder krachtigen en waakzamen beschermer blijven. De ondervinding heeft geleerd, dat Curaçao niet lang zonder oorlogsschip mag zijn.

Dankbetuiging.

In dank ontvangen, met beleefde opdracht, een exemplaar, achtsten jaargang, van den *Guía Comercial de la Republica de Venezuela y de las islas de Trinidad y Curazao*, samengesteld door den Heer FERNANDO VIZCARRONDO RÓJAS.

Dat boekske zal zijn weg wel vinden. Het is zeer praktisch, en keurig net uitgegeven en beslaat meer dan 350 bladzijden.

Met bizonder genoegen hebben wij kennis genomen van de vriendelijke indrukken, welke de Heer F. VIZCARRONDO RÓJAS van ons eiland en zijn bevolking heeft ontvangen.

Moge deze goede gids menigen vreemdeling den weg wijzen naar de verschillende handelaren, die in dit boekje adverteeren.

Pleizierige reis.

Van harte wenschen wij Dr. TH. LENS en familie een prettige, pleizierige reis en, weder na drie maanden, behouden terugkomst in onze kolonie.

Een oude bekende.

Met vreugde begroetten wij Woensdagmiddag weder de brigantijn „Curaçao", die, frisch opgekalefaterd, weer als nieuw onze haven binnenviel, na meer dan een jaar uit de vaart te zijn geweest.

Het deed ons genoegen te zien, dat de kabel nu aan de brug werd vastgemaakt, zoodat de brik even snel vooruitkwam als de brug openging. Toch duurde het nog lang genoeg, voordat de brik gedraaid had en op zij was verhaald om plaats te geven voor de brug om weer dicht te slaan. Maar dit gaat nu eenmaal niet vlugger. Doordat de stoompont nu de brik vooruit sleepte werd er zeker een half uur uitgewonnen.

De „Curaçao" is Donderdagmiddag weder naar New-York uitgezeild, onder gewoonte weder na onze kust te hebben aangedaan om zout in te nemen.

Dr. van Hall.

Dezer dagen kan met de *Prins Willem II* de Inspecteur van den Landbouw uit Suriname verwacht worden. Doel van dit bezoek is om de posten welke betrekking hebben op den landbouw bij de algemeene behandeling der Begrooting te komen verdedigen.

Een sympathieke Vereeniging.

Op initiatief van de Heeren A. DE CASTRO, dr. A. JESURUN JR., B. MALO en O. CHAPMAN werd te Panama een vereeniging gesticht tot onderling hulpbetoon aan Nederlanders op deze landengte woonachtig.

Ook wij wenschen niet achter te blijven en roepen de nieuwe vereeniging een hartelijk „Welkom in 't leven" toe, dat zij moge groeien en bloeien en veel nut stichten.

Aruba.

De 5de April was een vreugdedag voor dit eiland. Op dien datum kwamen twee heuglijke berichten te gelijk aan.

Vooreerst, dat er door den Gouverneur een Commissie benoemd was om het plan tot verbetering der Paardenbaai te bestudeeren en daarover verslag uit te brengen.

Eindelijk schijnt het dus ernst te worden en zal een lang gekoesterde

wensch der Arubianen in vervulling gaan.

Ten tweede kwam uit Londen de toestemming om voor f10.000 den koop te sluiten met de Arubianen omtrent Balashi, etc.

Een vergadering werd belegd. Als voorloopig bestuur gekozen de Heeren L. J. M. HENRIQUEZ als Voorzitter, M. F. ARENDS, penningmeester en L. C. KWARTSZ als secretaris; bepaald werd, dat 4000 aandeelen geplaatst zouden worden, elk van f 10, om aldus een kapitaal te vormen van f 40,000.

De nieuwe vereeniging heet: Naamlooze Vennootschap „Aruba Goud-Maatschappij."

Alles wacht nu op de goedkeuring van het Gouvernement en de voorwaarden volgens welke de Concessie aan de Arubianen verleend zal worden.

Hopen wij, dat de nieuwe Maatschappij, bedaard aan werkende, nog lange jaren werk kunnen verschaffen aan de arbeiders en met winst de oude mijnen ontginnen.

Onze gelukwenschen aan de ondernemende kooplieden van Aruba.

Prinsendag.

Z. K. H. Prins der Nederlanden, Hertog van Mecklenburg werd geboren op 19 April 1876.

Terwille der Paaschdagen zal het feest gevierd worden op Dinsdag 21 April.

Om acht uur parade van marine, schutterij en garnizoen. 's Avonds van half acht tot half negen muziekuitvoerig op het plein voor het Gouvernementshuis. Daarna een dansreceptie bij den Gouverneur.

De burgerij zal zeker niet in gebreke blijven door het uitsteken der vlaggen getuigenis te geven van hun hoogachting en eerbied voor den Prins, wien God nog lange jaren in het leven spare.

Waar een wil is, is een weg.

Ons straatleven toont bedenkelijke verschijnselen, wij Nederlanders weten het allen. En tegenover de ergernis, die zij bij den vreemdeling wekken, stellen wij onze schaamte; wij trachten niet te ontkennen; het is zoo. Het baldadige opzet bestaat en ook bestaat het feit dat het gezag er dikwijls machteloos tegenover staat. Ons gezag weet zich niet altijd voldoende te doen gelden en het publiek onthoudt het dikwijls zijn afdoenden steun.

Maar zoek niet in de straatjeugd alleen de schuld van het euvel. Wij, Nederlanders, hebben de straatjeugd, die wij zelf hebben gekweekt. En zoek niet in het gezag alleen 't kwaad; dat is gebonden aan wet en voorschrift, en ieder volk heeft wet en voorschrift naar zijn eigen aard. En ons publiek, het is het publiek dat wij verdienen. De verschijnselen van tuchteloosheid bij ons volk zijn zooals zij zijn, omdat de groei van ons volk niet altijd even oordeelkundig is geleid. Zij, die bijtijds hadden moeten ingrijpen, zijn zelf te veel Nederlander geweest om het van harte en ook om het verstandig te doen. Het bewijs daarvoor is, dat de klachten over onze tuchteloosheid zoo oud zijn als ons volk zelf, en dat onze regeeringen van stad en land zich eeuwen lang hebben uitgesloofd in het telkens op nieuw uitvaardigen van strenge straffen tegen steeds dezelfde overtredingen. Zij wisten te verbieden, maar bij de toepassing ging de natuur boven de leer.

*
* *

Het gaat er mee als met den drankmisbruik. Eeuwen lang is er te veel gedronken, met al den aankleve van ellende. Men wist het wel wat er van kwam of kon komen, maar 't was nu eenmaal zoo. Tot de strijd er tegen begon, stelselmatig en met bewustheid. En nu verdedigt niemand het vele drinken meer. Zoo zijn wij, nu het wereldverkeer ons de oogen heeft geopend, ons bewust geworden, dat veel in ons straatleven een openbare schande is. Wij wisten het wel, allang, maar in ons heele volk is eindelijk gegroeid de overtuiging dat het zóó niet langer kan. En nu is als een eerste stap, in eene vergadering te Utrecht, den 14en Maart, een bondgenootschap tot stand gekomen tusschen een vijftigtal vereenigingen in ons land, die voorloopig onder de leiding van ons Verbond, samen willen werken tot geleidelijke verbetering van den toestand. Een bondgenootschap is gesticht, niets meer. Eenheid dus van wil. Dat is nog maar een begin, maar dat begin moest er zijn. En van zelf gekomen is het niet.

*
* *

Wij moeten hebben vertrouwen, in ons zelf en in ons volk. Want de kern van ons volk is gaaf en de bewijzen zijn voor het grijpen, hoe bij ons de massa, wel verre van onhandelbaar te zijn, een toonbeeld kan wezen van orde en tucht. Ons huiselijke leven, onze woning, onze kalme aard, zij getuigen er van, zoo dat ons volk er in den vreemde om wordt bewonderd.

En wij moeten ons hoeden voor overdrijving, zoowel in onze beschouwingen over den toestand — die is voor een deel internationaal — als in onze verwachtingen van wat bij samenwerking van de meest verscheiden vereenigingen, in dezen kan worden tot stand gebracht.

Maar vóór alles moeten wij, Nederlanders, ons onthouden van eene hooghartige veroordeeling der verschijnselen, waarvoor wij toch allen, zelf of door onze voorouders, meer of minder aansprakelijk zijn.

Neerlandia.

Buitenland.

Amerika.

Het republikeinsche comité van den staat New-York heeft gouverneur Hughes tot candidaat voor het presidentschap der Vereenigde Staten gekozen. Dat besluit kwam niet onverwachts; geruimen tijd geleden werd er reeds van gesproken. Maar nu blijkt eerst recht van hoe groot nadeel het kan zijn voor de candidatuur van Taft. President Roosevelt moet gezegd hebben dat hij zich, als Taft gevaar loopt niet gekozen te worden, zelf opnieuw candidaat zal stellen. „Of Taft, óf ik," zou hij hebben geroepen. Maar men gelooft algemeen, dat dit een list is, om de republikeinen naar Taft te drijven en dat de president toch niet opnieuw de teugels van het bewind zal willen aanvaarden, zooals hij altijd heeft beweerd.

—De gouverneur van de Goudkust, van Panama en Cuba te Londen terugkeerend, zegt dat de kanaalwerken van Panama goed opschieten. Geen enkel geval van gele koorts doet zich onder de werklieden voor. Men gelooft, dat het Kanaal vóór 1914 zal gereed zijn. Men maakt een kunstmatig meer van 170 vierkante mijlen om het water van de Chagres-rivier tegen te houden. Het water van het kanaal zal 85 voet onder den zeespiegel liggen. Er zullen 6 sluizen zijn: 3 aan de zijde van den stillen Oceaan en 3 aan de zijde van den Atlantischen Oceaan. Het kanaal zal eene diepte hebben van 40 voet, een breedte van 110 voet en eene lengte van totaal 50 mijlen. Het zal langs dubbelen weg bevaarbaar zijn.

Nederland.

Het optreden van het nieuwe Kabinet

(*Handelingen.*)

Antwoord van den heer HEEMSKERK, Minister van Binnenlandsche Zaken:

Mijnheer de Voorzitter! Uit den aard der zaak leggen, de opmerkingen door de verschillende sprekers gemaakt, mij de taak op, een enkel woord te antwoorden. Ik mag dit even wel niet doen zonder te beginnen met een woord van dank aan al die sprekers, ik zou bijna zeggen voor de persoonlijke welwillendheid, welke zij in het debat hebben willen brengen. Niet alleen van de zijde der sprekers die door hunne richting zich het naast aan de Regeering verwant kunnen gevoelen, maar ook door de sprekers aan de andere zijde der Kamer is op een wijze gesproken, welke ik ten hoogste waardeer en welke mij de hoop doet koesteren, dat de vele bewijzen van welwillendheid, die ik als lid van de Kamer mocht ondervinden, mij niet zullen onthouden worden nu ik in deze Vergadering van tijd tot tijd, op een andere plaats staande, het woord zal moeten voeren.

Persoonlijke welwillendheid is in het gewone leven van groote waarde, in de politiek ook. Ik vraag mij wel eens af, of die in de politiek niet vaak al te veel gemist wordt; en indien het eens kon wezen, dat zij wat meer wortel schoot in den politieken tuin, ik geloof niet, dat ons vaderland daardoor schade zou lijden......

Over den langen duur van de crisis behoef ik mij niet te verontschuldigen. De geachte afgevaardigde uit

Enkhuizen heeft mij daarvan geen grief gemaakt en daarvan heb ik dien geachten afgevaardigde ook nooit een grief gemaakt.

Er is door dien geachten afgevaardigde ook ingenomenheid betuigd met het feit, dat er geen kaatsspel heeft plaats gehad, zooals in het voorjaar van 1907. Inderdaad, tot zoodanig kaatsspel was thans geen aanleiding. Niet omdat kaatsspel altijd ongeoorloofd zou zijn; het is op zijn tijd ook wel eens goed, en in het voorjaar van 1907 was er, naar mijn overtuiging, wel aanleiding voor, maar thans niet. En ik waardeer het in den geachten afgevaardigde uit Enkhuizen en in de geachte afgevaardigden uit Tiel en Groningen, dat zij hebben erkend en goedgekeurd, dat zoodanig kaatsspel niet heeft plaats gevonden, met andere woorden, dat niet eerst de staatslieden van de linkerzijde zijn uitgenoodigd om zich te verklaren over hun roeping tot formatie van een Kabinet. Het is een door hen ridderlijk gegeven bevestiging van mijn overtuiging, dat ik tot optreden met een Kabinet van de rechterzijde verplicht was zonder dat eerst de linkerzijde in de gelegenheid moest worden gesteld officieel zich omtrent haar inzichten te verklaren.

Verplicht tot optreden, hoewel er geen meerderheid aan de rechterzijde is! De geachte afgevaardigde uit Enkhuizen heeft gemeend, dat ik daarmede eenigszins in strijd zou zijn gekomen met hetgeen door mij op 1 December 1905 hier in de Kamer is gezegd.

Indien ik toen gesproken heb van een verzoek om ontheffing van de opdracht, dat die geachte afgevaardigde naar mijn meening had moeten doen, dan was dat alleen in verband met den toemaligen politieken toestand.

Maar thans was er geen meerderheid, want de partijen der rechterzijde, hoewel genoegzaam aaneengesloten, halen de meerderheid niet, en de partijen der linkerzijde, hoewel zij te zamen de meerderheid zouden kunnen uitmaken, indien zij genoegzaam aaneengesloten waren, moesten geacht worden op dit oogenblik daartoe niet genoeg aaneengesloten te zijn.

Nu was er dus geen meerderheid en indien er geen meerderheid is, spreekt het vanzelf, dat er een Kabinet zonder meerderheid moet optreden: een optreden, dat natuurlijk weinig kans van vruchtdragenden arbeid zou medebrengen, indien er niet eenig uitzicht kon wezen, dat wij toch voor de zaken, die te behandelen zijn, een meerderheid in de Kamer zouden kunnen vinden.

Het spreekt vanzelf, dat ik bij de formatie van het Kabinet gemeend heb, eenige hoop daarop te mogen koesteren.

Nu wil ik nog een enkel woord zeggen om het standpunt nader aan te duiden, waarop ik mij heb geplaatst. Ik heb steeds het te vormen Kabinet beschouwd als een Kabinet van rechts, rechts in dien zin, dat het zich laat leiden door de beginselen, levende in de partijen der rechterzijde. Welke die beginselen zijn, daarvan vraagt de geachte afgevaardigde uit Enkhuizen nadere uitlegging. Mijnheer de Voorzitter! Ik ben steeds bereid nadere uitlegging van beginselen te geven als het noodig is. Ik zal ook niet schromen om, indien het noodig is, een uiteenzetting te geven van het geloofsstandpunt dat in zeker geval het primum verum moet zijn waarvan men uitgaat bij de principieele oplossing aangaande een punt, zij het van ongeschreven recht, bij de beoordeeling van maatregelen van wetgeving of van politieke handelingen. Indien de eisch van logica dat medebrengt, moet dat uiteengezet worden, ook in deze Kamer, en ik heb het goed recht daartoe meermalen hier staande gehouden. Waar een uitlegging niet noodig is, geloof ik, dat wij ons hier van nadere uiteenzetting van beginselen kunnen onthouden. En waartoe zou dat hier noodig zijn? De partijen in de rechterzijde en de beginselen waaruit zij leven zijn hier zoo dikwijls in beraadslaging geweest, dat het eigenlijk onbeleefd zou zijn tegenover de Kamer om te onderstellen, dat deze nog nadere inlichting daaromtrent zou behoeven. Wij kennen elkander zoo redelijk, en van tijd tot tijd spreken ook de leden van de linkerzijde van hun beginselen en dan is het toch inderdaad geen gewoonte om te vragen: wilt gij even uitleggen welke toch wel uw beginselen zijn? Wij behoeven, indien wij spreken van de beginselen van de partijen die hier in de Kamer vertegenwoordigd zijn, aan elkander daarover geen nadere uitlegging te vragen en zoo zal de geachte afgevaardigde uit Enkhuizen mij dan ook wel vriendelijk ten goede willen houden, dat ik op dit punt thans niet in een nadere uitlegging treed. Het is bijv. ook niet de gewoonte, dat hier wordt gevraagd een uitlegging bijv. van de vooruitstrevende, de vrijzinnige of de sociaal-democratische beginselen.

Het Kabinet is niet rechts in dien zin alsof juist iedere partij van rechts daarin vertegenwoordigd moet zijn. Dat ben ik met den geachten afgevaardigde uit Goes eens. En dien eisch heb ik, toen er gesproken werd over het verband tusschen het vorige Kabinet en de linkerzijde, aan het vorige Kabinet ook niet gesteld. Integendeel, ik meen toen met zooveel woorden te hebben uitgesproken, dat die eisch door mij niet werd gesteld. Maar het is wél zoo, dat bij de formatie voeling moest worden gehouden en voeling gehouden is met de drie groepen van rechts. Ik meende, dat het niet op mijn weg lag daarbij ook staatslieden van de linkerzijde te raadplegen, en het is mij ook voorgekomen dat dit door de geachte sprekers die het woord hebben gevoerd, is goedgekeurd. De geachte afgevaardigde uit Tiel b. v., die een zeer welwillend overzicht gaf van den loop der gebeurtenissen en van den politieken toestand, eindigde, dunkt mij, volkomen te recht met de verklaring, dat hij en zijn vrienden geheel vrij waren; dat was, dunkt mij, ook de toestand waarin de geheele linkerzijde zich moest bevinden.

Maar had ik dan niet de sociaaldemocraten moeten raadplegen, omdat de sociaal-democraten mede gestemd hebben tegen hoofdstuk VIII Dat scheen de meening te zijn van den geachten afgevaardigde uit Appingedam.

Ik had gemeend, dat de sociaaldemocratische partij niet op overleg tijdens de Kabinetsformatie gesteld zou zijn. Het advies van die partij kende ik reeds; dat was ontbinding vóór de optreding van een nieuw Kabinet. Dat advies scheen mij niet zeer practisch. Het eerste vereischte daartoe was een voordracht tot ontbinding, uitgaande van het demissionnair Kabinet. Men kon twijfelen of het demissionnair Kabinet tot zoodanige voordracht genegen zou zijn. Ik meende daarenboven, dat, indien ik de sociaal-democratische partij uitnoodigde om deel uit te maken van de formatie, wel niet de volle genegenheid zou gevonden worden om in ovre eenstemming met mijn denkwijze mede te werken tot het voeren van het bewind. Toch waardeer ik de klacht van den geachten afgevaardigde uit Appingedam, in zooverre het een klacht is. Als ik mijzelf mag blijven, dan stel ik toenadering ook van die zijde op prijs.

De geachte afgevaardigden uit Enkhuizen en Tiel hebben herinnerd aan een formule, die ik gebezigd heb in mijn rede, ik geloof van 1 December 1906, toen ik zeide, dat een Kabinetsformateur moet zijn de krachtige drager van een krachtige politieke gedachte. Ja waarlijk, dat heb ik gezegd, maar toen heb ik niet aan mijzelf gedacht.

Of ik nu een krachtige drager ben, dat weet ik niet, maar een krachtige politieke gedachte meen ik toch te hebben. Die gedachte is: toepassing van de beginselen, levende in de partijen der rechterzijde, en daardoor zooveel mogelijk bevrediging. Dat heeft misschien geen vertoon van kracht, maar ik meen, ik vlei mij, ik hoop zonder overmoedig te zijn, dat er kracht in zit. Het is sedert jaren mijn gedachte, en het is naar ik meen in den grond niet anders dan de gedachte van de drie groote voorgangers van de rechterzijde in het tijdperk dat wij in deze tijden nog doorleven, Kuyper, Lohman en Schaepman.

Ik heb er dan ook onder geleden, toen de rechterzijde door onderlinge verdeeling uiteengescheurd was en ook toen onder het roepen over de antithese zooveel wat goed was werd miskend, en van bevrediging zoo weinig viel te bespeuren, en thans ben ik ongetwijfeld geroepen om van die gedachte met mijn zwakke krachten de drager te zijn. Omdat ik geloof, dat de toepassing van de beginselen van de partijen der rechterzijde bevrediging kan schenken, heb ik gemeend, zonder meerderheid rechts, een rechtsch Kabinet te kunnen vormen, maar als de rechterzijde de meerderheid had, dan zou mijn gedachte geen andere zijn.

Maar ik maak mij niet de ilusie, dat wij alle, en zeer zeker niet dat wij allen volledig kunnen bevredigen. Bescheidelijk heb ik daarom gezegd: zooveel mogelijk bevrediging. Als het moet, dan zullen wij strijd voeren, maar dan toch steeds om tot een bevredigend resultaat te kunnen geraken.

Maar hoe nu, vragen de geachte afgevaardigden uit Enkhuizen, Appingedam en Groningen, is het met drie Ministers, van wie men vragen moet, zooals de geachte afgevaardigde uit Groningen het uitdrukt, tot welke groep van de rechterzijde zij behooren?

En gelijkt niet, zegt de geachte afgevaardigde uit Appingedam, uw Kabinet op een houten loods, vervaardigd uit van alle zijden bijeengehaald materiaal?

Hoelang de loods moet staan, weet ik natuurlijk niet, maar dat het Kabinet vervaardigd is van zoozeer van alle zijden bijeengehaald materiaal in onderscheiding met vroegere Kabinetten, ik kan niet anders dan mijn bevreemding uitdrukken over de meening, welke den geachten spreker tot uitingen in dien geest aanleiding gegeven heeft.

De vorige werkkring van den Minister van Buitenlandsche Zaken heeft hem uiteraard aan actieve deelneming aan eenige politiek onttrokken en daaruit valt het te verklaren, dat zijn politieke beginselen van minder algemeene bekendheid waren. Eenigszins bevreemdend echter is het, wanneer men daaruit afleidt, dat zij als het ware noodzakelijkerwijze met de beginselen van de liberale partij moesten overeenstemmen.

De Minister van Buitenlandsch Zaken heeft dan ook een zetel in dit Kabinet aangenomen, omdat hij zich met de politiek van het Kabinet ten volle vereenigde. Zonder dat hij daarin als een bepaald vertegenwoordiger van een der partijgroepen is te beschouwen, zooals trouwens gisteren door den geachten afgevaardigden uit Goes te recht is uiteengezet, sluit de Minister van Ruitenlandsche Zaken zich wat zijn beginselen betreft, meer bepaaldelijk bij de Christelijk-historische partij aan.

Indien mijn geachte ambtgenoot op dat punt meer neutraal ware geweest, zou ik toch op zijn medewerking prijs hebben gesteld om aan hem als verdienstelijk diplomaat de leiding der Buitenlandsche Zaken te zien toevertrouwd, mits hij slechts verklaard had goed te keuren, dat het bewind werd gevoerd, overeenkomstig de politieke grondgedachte van het Kabinet.

Ditzelfde geldt van mijn geachte ambtgenooten van Oorlog en van Marine. Die vraag heb ik hun gesteld en voorts mij vergewist of er genoegzame overeenstemming bestond aangaande de zaken der defesie.

En, Mijnheer de Voorzitter, ik acht dat de juiste methode en niet billijk acht ik de meening, dat de overgang van den Minister van Marine van het vorige Kabinet in dit Kabinet iets bevreemdends zou hebben. Volgens den geachten afgevaardigde uit Appingedam is de Minister van Marine op politiek gebied „zonder roer of kompas". Dat hebben Ministers van Marine op politiek gebied ook zelden en dat is zeer natuurlijk. Daarmede zijn zij niet belast. Een verdienstelijk Minister van Marine zeide mij eens in deze zaal - ik geloof, nadat wij een debat over een motie hadden —: „in dit vaarwater raak ik nooit thuis". Het sturen van het schip op de politieke zee is hun niet opgedragen; aan boord heeft ieder zijn eigen werk.

Toen de Minister van Marine optrad in het vorig Kabinet, werd de verzorging van de marine-aangelegenheden zijn roeping en dat is niet veranderd. Op de medewerking van dezen geachten ambtgenoot stellen wij te meer prijs, omdat hij gebleken is één der weinige te zijn, die op de hoogte zijn van het vraagstuk van de kustverdediging, welker verdediging noodzakelijk is. Aan de zaak welke aanleiding tot de aftreding van het vorige Kabinet gaf, is de Minister van Marine steeds ten eenenmale vreemd gebleven.

Het optreden van den Minister van Oorlog heeft geen bevreemding gewekt en te recht.

Ik mag voorts herinneren, dat ik reeds als lid van de Kamer verklaard heb, dat de defensie zooveel mogelijk losgemaakt moet zijn van de politiek en als een nationale zaak moet worden beoordeeld. In overeenstemming hiermede heb ik mij gelukkig geacht de medewerking te verkrijgen van twee erkende deskundigen met wie mijn ambtgenooten zich homogeen verklaarden.

Nu nog eenige zakelijke punten. Met genoegen bleek mij de instelling van verschillende geachte sprekers met de voornemens der Regeering om eenige nieuw aangekondigde wetsontwerpen in te dienen, met name die betreffende het Wetboek van Strafrecht; het subsidieeren van het bijzonder middelbaar onderwijs en de verzuiming van het belastinggebied der gemeenten.

De geachte afgevaardigden uit Groningen, Enkhuizen en Appingedam merkten op, dat die voorstellen niet juist specifiek rechts waren. Ik heb dit ook niet beweerd. Of iets specifiek rechts is moet de loop der zaak uitwijzen. Het kan soms zijn, dat iets oorspronkelijk specifiek rechts is, maar dat dit, somtijds wel na zwaren strijd, gemeen goed is geworden en nationaal eigendom. Zoo is het bijv. met de subsidieering van het bijzonder onderwijs. Dit nu is een voorbeeld van bevrediging door toepassing van het beginsel. Niemand is er die zich meer verheugt over dit verschijnsel dan ik.

Zoo ben ik ook overtuigd, dat er bepalingen ter bestrijding van de openbare zedelijkheid gemaakt kunnen worden, die vrij algemeen instemming vinden. Het verwondert mij dan ook niet, dat men op welwillenden toon daarover gesproken heeft. En ik vraag geen tegenstand.

Met een enkel woord is door de geachte afgevaardigden uit Enkhuizen en Groningen herinnerd, dat in de rede, die ik de eer had uit te spreken geen gewag is gemaakt van de koloniën. Te recht is door die sprekers ondersteld, dat dit uitsluitend is toe te schrijven aan het nog niet aanwezig zijn van den nieuw benoemden Minister van Koloniën. De beginselen van dien bewindsman zijn echter uit vroegere ervaring aan de Kamer bekend.

Indien het intusschen mocht voorkomen, dat eenige uitspraak aangaande een koloniale aangelegenheid vóór het optreden van dien bewindsman noodzakelijk en voldoende voorbereid mocht zijn, dan zal ik mij daaraan niet onttrekken."

Advertentien.

Drukker:
ALFREDO F. SINTIAGO